

אשית עצות בנפשי

שיעורים ושיחות
ממורינו ראש
הישיבה שליט"א

קל"ח
שנה ג'

פרשת שלח
תשפ"ו

ליל שישי פרשת
שלח תשפ"ה

שו"ת אחרי השיעור

ימי חג השבועות תשפ"ו
בצל ראש הישיבה שליט"א

לשמיעת השיעורים
קול ברסלב: 079-70-400-66

- פנימי -

יוצא לאור על ידי תלמודי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: USHISEB@GMAIL.COM

ליל שישי פרשת שלח תשפ"ה בבארא פארק

להצטרף ללימוד הדף גמרא

חסדי השם שאנו זוכים להתאסף שוב ולדבר דיבורי התחזקות מרבינו, לפני שאני מתחיל את השיעור אני רוצה להזכיר שכעת זה זמן טוב מאוד להצטרף שוב ללימוד הש"ס, עם ישראל מתחיל השבוע מסכתא חדשה, מסכת עבודה זרה, וזה ממש חבל שלא להצטרף לזה, אני לא אכעס אם תקחו חברותא או שתצטרפו לשיעור, אבל לכל הפחות תשבו ותגרסו את המילים של הגמרא, היום סיימו מסכת שבועות, אשרי מי שלמד וסיים, אבל מה שהיה היה, כעת תצטרפו, אל תאמר לכשאפנה אשנה, אל תעשו תוכניות על 'לאחר זמן', אל תגידו שרק אחרי שתעברו דירה וכו' אז תתחילו ללמוד, תתחילו ללמוד היום, פגשתי השבוע אברך שסיים עכשיו לשפץ את הדירה שלו, ושאלתי אותו: מה עם כל התוכניות שלך, הרי אמרת כל הזמן כשאסיים לשפץ אשב ואלמד, כי אז יהיה לי חדר עם ספרים וכו', הנה סיימת, הגיע הזמן לקיים את כל מה שהבטחת לעצמך, ואני אומר לכם אל תתחילו בכלל לתכנן תוכניות כאלו, מוהרא"ש היה מבאר בשם צדיקים את המשנה 'אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה', אולי הקב"ה רוצה ממך את העבודה של 'לא תפנה', יש אנשים שהמזל שלהם כך שהם אף פעם לא מצליחים, ותמיד לא מסתדרים, ואם יחכו להתחיל ללמוד רק כשיצליחו להסתדר זה פשוט לא יקרה.

לגזול קצת זמן ללימוד התורה

הגמרא אומרת במסכת שבת [דף לא]. שבשעה שהאדם עולה למעלה שואלים אותו האם קבעת עתים לתורה, אנשים מאוד נשברים בקרבם כשלומדים את הגמרא הזאת, כי הם כל כך רצו לקבוע שיעור וחברותא ולא הצליחו, הם לא מבינים את הגמרא או שאין להם זמן, ולכן רבינו מבאר את דברי הגמרא קצת באופן אחר, כפי שר' נתן מביא [בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רפ"ד]: שמעתי בשמו, שהוכיח את אחד שאמר לו שאין לו פנאי ללמוד מחמת שעוסק במשא ומתן, אמר לו, שאף על פי כן ראוי לו לחטוף איזה זמן לעסוק בתורה בכל יום, וזה כוונת דברי חז"ל ששואלין את האדם קבעת עתים לתורה, 'קבע' הוא לשון גזילה, כדכתיב במשלי 'וקבע את קובעיהם נפש', ושואלין את האדם, האם גזל מהזמן שהיה טרוד בעסקיו לגזול מהם עתים לתורה, כי צריך האדם לחטוף ולגזול עתים לתורה מתוך הטירדא והעסק. ולכן אני מבקש ממכם אברכים יקרים, תגזלו קצת זמן ללימוד התורה.

להינצל מהנסיונות אפשר רק על ידי התורה

כשיהודי לומד תורה הוא יהודי אחר לגמרי, הוא בעל אחר בבית והוא אבא אחר לילדיו, אפשר לראות שני אברכים שכנים שהולכים אחד ליד השני, כל אחד הולך עם ילדו לבית הכנסת, אבל הם שני אנשים שונים, כי אחד קובע זמן לתורה ואחד לא קובע זמן, ואני לא מדבר על הנסיונות הקשים שיש כעת

לעבוד מתוך נקיון כפיים

יש לזכור שחז"ל אומרים שגם שואלים מיד את האדם: האם נשאת ונתת באמונה, צריך מאוד להיזהר לעבוד באמונה, עובד שמקבל כסף לפי שעה, צריך לעשות חשבון כמה מהשעה הזאת הוא באמת עבד וכמה מהשעה הזאת הוא בזבז לעצמו, הוא לא עשה דבר רע הוא רק רצה לשמוע את החדשות האם ארה"ב תפציץ את איראן או לא, אם אתה מוכר בחנות ולקוחות לא נכנסים, תשאל את ה'בעל הבית' מה הוא מצפה ממך שתעשה כשאף אחד לא נכנס, אם הוא אומר לך שהוא רוצה שבזמן הזה תסדר את המדפים, תשאל אותו מה הוא רוצה שתעשה כשסיימת לסדר את המדפים, האם מותר לך להוציא משניות ולגרוס קצת, האם מותר לך לטפל בדברים הפרטיים שלך, יש עוד מלא דוגמאות של 'נשאת ונתת באמונה', אנשים עובדים בבניה ולוקחים כך וכך אחוז על העבודה שלהם, וצריך להיזהר לא להונות, לא לקחת סתם כסף מרובה כשלא צריך, הרי אף אחד לא יודע את החשבון באמת, אבל הקב"ה רואה הכל, וכשיעלה לבית דין של מעלה ישאלו אותו 'נשאת ונתת באמונה'.

בימי הקיץ שאין דרך לעמוד בהם אם לא על ידי לימוד התורה, אני בוכה על זה כל יום בהתבודדות להקב"ה שאני לא יודע איך האברכים מסוגלים לעמוד בזה, הקב"ה זיכה אותי ואני יושב כל היום בישיבה, שבת בבית ד' כל ימי חיי, אני יוצא מהבית לפנות בוקר כשהרחובות ריקים ואני הולך בדרכים צדדיות ושקטות, אבל בערב בחזור הביתה אני הולך רק עם רכב, כי אי אפשר להסתובב ברחובות מרוב פריצות, אש בוערת ברחובות קריה, ורק מי שלומד תורה יכול לקבל כח להתמודד בנסיגות האלו, אני מאוד מקווה שפעלתי זאת אצלכם, ואני רוצה שתדעו שהילדים קולטים כל דבר בבית, הם קולטים מתי האבא עצבני ומתי הוא שמח, ואיך האבא מתנהג באמת, האבא יכול להגיד לילד שילמד ויתפלל, אבל אם האבא לא עושה את זה והוא מדבר כל התפילה הוא לא יוכל לפעול את זה אצל ילדו, ולכן אם תלמדו תורה בבית הילדים גם ילמדו תורה, וכמובן מדובר באבא שמח ושמביא שמחה בתוך הבית, כי אם האבא כועס, הילדים שלו בין כה יברחו ולא ירצו לעשות מה שהוא עושה.

לשכנע לגרום למעשה

כל אחד יקבל תשובה מה שרוצה לשמוע התורה אומרת בפרשתינו, 'שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל', הפסוקים בפרשה זו נוראיים מאוד, הקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים באותות נוראים והבטיח להם שהוא הולך לתת להם את המקום הכי טוב והכי יפה בעולם, ארץ ישראל, והיהודים אומרים לו שהם רוצים קודם לבדוק את זה אם זה באמת כך, נורא נוראות, אבל חז"ל אומרים בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, ולכן אמר להם הקב"ה אם אתם לא מאמינים ורוצים לבדוק, תלכו לבדוק, כשמישהו מגיע לשאול אותי

אני זוכר שבשנים הקודמות הייתי צריך לשכנע בדרשות שאם גורסים גמרא זה נחשב ללימוד התורה, אבל כעת אני יודע שכולכם מודים בזה אחרי שטעמתם את זה ואני לא צריך לשכנע אף אחד על חשיבות דרך הלימוד, עכשיו אני מחפש דרך איך לשכנע אתכם שבאמת תעשו את זה ותתחילו לגרוס וללמוד, אתם יכולים לבקש מהמפיצים את ה'בית נצחי' שיוצא בכל שבוע, יש שם לוח מסודר, וכך אתה יודע כל יום מה ללמוד, מחיה נפשות.

לו ואמרו לו שילך, ולכאורה זה סותר את מה שאומרים בדרשות ובמכתבים, והתשובה היא שבדרשות הוא באמת ישמע את האמת, שאין שום אופן שמותר להחזיק מכשיר כזה, ושום מניעה לא יכולה לעכב את האדם מלנסוע לראש השנה, ואין שום ענין ללכת למטפלים, והאדם צריך לשאול באופן שירצה לקבל כל תשובה, ואם הוא רוצה רק לשמוע מה שרוצה הוא באמת ישמע מה שרוצה, ושאל אותי אברך אחד מה לעשות באמת כשיש לו שאלה, העצה היא ללכת להתבודדות ולהגיד: רבש"ע אני שומע בדרשות שחייבים להגיע לאומאן לראש השנה, מה עלי לעשות, רבש"ע אני שומע בדרשות שאין להחזיק שום כלי שאפשר לראות שם דברים בטלים וקל וחומר דברים אסורים, ולא מועיל היתר לפרנסה, אבל אני צריך את זה לפרנסה, מה עלי לעשות, ואם האברך יבוא לשאול מה לעשות אם הוא לא יכול לנסוע, כמובן שיענו לו שאם לא יכול שלא יסע, כי הוא רוצה לשמוע תשובה זו.

הכלים מלאים בכפירה

אברכים יקרים אני לא חושד בכם ח"ו שאתם מסתכלים בדברי ניאוף במכשירים אלו, אבל אני רוצה להגיד לכם שאולי אתם לא יודעים, תדעו שמי שיש לו מכשיר כזה בוודאי רואה דברי כפירה ומינות ואפיקורסות, לבי כואב לי עד מאוד שאברכים שומעים דרשות של מינים ואפיקורסים, ולא קולטים שמתקררים לגמרי ביראת שמים, ועצם להביט סתם חדשות ובדיחות זה גם בעיה גדולה, זה שורף את כל היום לחינם, ואם האברך יבוא לשאול שהוא חייב את זה, הרי יגידו לו שאם הוא חייב הוא חייב, והעצה היא ללכת לפינה ולבכות להקב"ה, רבש"ע תעזור לי שיהיו לי עיניים טהורות, ועצה נוספת היא ללכת וללמוד את ספרי רבינו, רבינו הבטיח שמי שילמד בספריו יבקעו לו גידיו הסתומים, גם אנשים שאיבדו כל רגש לקדושה, אחרי

שאלה, אם השאלה היא שאלה בהלכה כמובן התשובה תהיה רק מה שההלכה אומרת, אבל אם השאלה היא בהנהגה, התשובה תהיה כפי מה שהאדם רוצה לשמוע, כך נהג רבינו, יש על זה פרק שלם של כמה סימנים בחיי מוהר"ן [מסימן ת"ל ואילך] שרבינו לא הכריח אנשים מה לעשות ורבינו לא התעקש, וביותר מבואר דבר זה בחיי מוהר"ן [בסי' ת"ו], כשר' נתן מביא שם שאיש אחד שהיה מגדולי החשובים הגיע לרבינו בערב ראש השנה האחרון של רבינו - והכוונה לרב העיר ברסלב הרה"ק ר' אהרן - וסיפר את המניעות שיש לו מצד ראשי קהילת ברסלב שאמרו לו שאסור לו לעזוב את העיר על ראש השנה, ואמר לו רבינו שישאר בברסלב, ואח"כ אמר רבינו שאי אפשר לתאר את הצער שיהיה לו אם ר' אהרן לא יבוא לראש השנה, ומבאר שם ר' נתן שכך היה דרכו של רבינו כפי שהתורה כותבת כאן בענין המרגלים, שהצדיק עונה רק מה שרוצים לשמוע, ורק מי שבאמת מוכן לקבל מה שהצדיק אומר, גם אם יאמר הן וגם אם יאמר לאו, הוא יוכל לשמוע את התשובה באמת.

מהי התשובה האמיתית?

כשהייתי בארץ ישראל בפסח שני שאלו אותי ב'שאלות ותשובות' איך אפשר לדעת מה לעשות אם אי אפשר להשיג אותי והרי הם רוצים מורה דרך, ואמרתי שאפשר לקבל תשובה על כל דבר בדרשות ובמכתבים, וניגש אלי אחרי זה אברך ושאל הרי בכל הפעמים שהוא שאל את שאלתו הוא קיבל תשובה אחרת ממה ששמע בדרשות, למשל הוא שאל אם מותר להחזיק לו מכשיר לצורך פרנסה ואמרו לו שאם הוא חייב את זה הוא חייב את זה, ושאל אם יכול לבוא לאומאן אחרי שאשתו לא מסכימה בשום אופן שיסע, וענו לו שאם היא לא רוצה אז אין מה לעשות, וכן שאל אם ללכת למטפל כשרואה שזה עוזר

לשמוע כל מיני תוכניות והעשרה וכו', אני לא כועס על המלמדים שעושים את זה, אבל אני אומר לכם שאצלי כל הדברים האלו לא שווים כלום, ממש כלום, זכיתי ללכת השבוע לחומש סעודה לנכדי בקרית ברסלב, כל כך נהניתי, פשוט בכיתי משמחה, כל האירוע היה אירוע בלי ידיים ובלי רגליים... המלמד עומד עם הילדים על הבמה ולא שם לב בכלל שהוא מול המצלמה ומכסה את המצלמה, והוא שר בחביבות עם הילדים טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף... הוא מכניס להם שרשים של אמונה, והשרשים האלו יכנסו עמוק בתוך הלב שלהם לכל השנים הבאות, פגשתי לפני זמן לא רב קצין שוטר של"ע לא נראה כיהודי, וסיפר שהוא למד בתלמוד תורה מאוד חשוב, והוא לא זוכר כלום מהתלמוד תורה, הוא זוכר דבר אחד, היה מלמד, והוא אמר לי את שמו, יש לו בן כאן בקהילתינו, והמלמד הזה היה מספר תמיד סיפורי צדיקים, ורק את זה הוא זוכר, והסיפורים האלו מושכים אותו כל הזמן בחזרה ליהדות, לכל אדם ואדם הכלים האסורים מסוכנים, אבל בעיקר למלמדים, כי יש להם אחריות על התלמידים.

להיכנס לממ"ד ולמקלט

כשאדם שומע חדשות הוא צריך לדעת שכל מה ששומע זה עבורו, זה משהו מן השמים כדי שילמד מזה לחיי עבודת השם, וכששומעים בחדשות שטילים עפים ממדינה למדינה, והעצה היא רק להיכנס לתוך חדר מוגן ולמקלט ולהינצל, צריך ללמוד מזה לעצמינו, שאנחנו חייבים להגן על עצמינו מכל הפצצות שהס"מ זורק עלינו, רבינו אמר שלפני ביאת המשיח יהיה מבול של מינות ואפיקורסות [עי' שיחות הר"ן שיחה ל"ה], העצה להגן על עצמינו מהפצצות המסוכנות של הס"מ זה רק להיכנס לחדר סגור ולהתבודד על זה, לבקש מהקב"ה שנוכל להיות פרושים מכל הכלים האסורים, אברכים מספרים לי

שלמדו את ספרי רבינו ותלמידיו נפתח להם הלב לקדושה, ואם אתה תלמד את ספרי רבינו ותבקש בהתבודדות אתה תוכל לצאת מזה.

כלב ויהושע ניצלו רק על ידי תפילה

התורה אומרת על המרגלים 'וישלח משה אנשים', וברש"י אנשים חשובים, הם היו נשיאי ישראל, ובסוף הגיעו לידי כפירה ממש, הם אמרו 'כי חזק הוא ממנו', וכדברי רש"י שהכוונה כלפי הקב"ה, נורא נוראות, איך באמת אפשר להינצל מנפילה כה גדולה, העצה היא רק על ידי תפילה, כפי שיהושע ניצל, כדברי רש"י על הפסוק ויקרא משה להושע בן נון יהושע, שהתפלל עליו קה יושיעך מעצת מרגלים, רק כשאברך ילך לפינה ויצעק להקב"ה שיעזור לו שידע מה לעשות, שינצל מהמרגלים, שינצל מלשמוע דברי כפירה ויוכל לשמוע רק דברי צדיקים, רק בתפילות אלו יוכל להינצל, כשהאברך שומע דרשות של אמונה ושל השגחה פרטית זה מבורך, גם אם המשפיע לא קורא לעצמו משפיע בכרסלב, אבל כששומעים דרשות מליצים יכולים להתקרר לגמרי, מוהרא"ש היה אומר שר' אברהם ב"ר נחמן היה הולך למקווה אחרי כל פעם שדיבר עם אנשים, כי רבינו אומר שהנשימה של אדם שאינו כשר מטמא, צריך מאוד להיזהר מלשמוע דיבורים שאינם כשרים.

המלמדים צריכים להיזהר ביותר

ובפרט אני מבקש מהמלמדים שלא יקשיבו כלל לנייעס וראיונות למיניהם, אני לא מחפש מלמדים מוצלחים ומוכשרים שיודעים את כל הדרשות של כל החכמות, אני רוצה מלמדים מלאים עם תמימות, אני לא מחפש שהתמונה תהיה טובה, אני רוצה שתכניסו אמונה ותמימות בילדים, שישמעו סיפורי צדיקים, אני לא צריך שהמלמדים ילכו

להינצל מעצת מרגלים, מי שגר בקרית ברסלב יכול בשלשת רבעי שעה להיות בציון הרה"ק מסאטמאר, אבל מבארא פארק זה כבר כמה שעות, וללכת לאוהל בקווינס יותר קל, בשעות של לפנות בוקר כשהכבישים ריקים אפשר בעשרים דקות להגיע לשם, והאברכים שגרים במאנסי יכולים בקלות להגיע לציון הרה"ק מריבניץ, ותבכו אצל הצדיקים שיעזרו לך, שיקרבו אותך להקב"ה, יש תפילה נוראה של ר' נתן שאומרים על ציון התנא רשב"י, ור' נתן כותב שם לשונות מאוד חזקים, הוא מתחנן לתנא ר' שמעון שלא יזרוק אותו מהקדושה, ושיקרבו אותו אל ד'.

לא לבכות לחינם

התורה אומרת השבוע 'ותשא כל העדה וישאו את קולם ויבכו כלילה ההוא, וילונו על משה ואהרן', וברש"י על תיבת כל העדה 'סנהדראות'. כולם כאחד בכו, הרי הקב"ה הבטיח שיתן להם את המקום הטוב ביותר בעולם, ארץ ישראל, אבל שמעו שפלוגי אמר שזה לא בדיוק כך, והתחילו לבכות, ואמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חינם, ואני אקבע לכם בכיה של דורות. הקב"ה רצה שהכנעניים לא יראו את המרגלים ולכן העסיק את הכנעניים בנפטרים ולוויות, והמרגלים בכו שכולם מתים שם, והדבר הזה צריך לשמש משל בעבורינו לכל דבר ודבר, לדעת שאנחנו לא מבינים בכלל חשבונות שמים, הקב"ה עושה הכל לטובתינו, ואסור לנו לבכות על כך, לפעמים עובר על האברך משהו, אם זה בעסק שלו, ואם זה עם אשתו, ואם זה עם ילדיו, גם אם הדבר נראה מפחיד ביותר, אסור לו ח"ו לבכות על כך ולשאול קושיות על הקב"ה, ר' נתן אמר שמי שבוכה נותנים לו מן השמים על מה לבכות, ואם הוא מודה להקב"ה יתנו לו מן השמים על מה להודות, ד' יעזור לכל אחד שאף אחד לא יעבור שום קושי, אבל אם ח"ו עובר על אדם

שמאז שהחליטו להינזר מהכלים האלו הם נהפכו לאנשים חדשים ממש, אני לא מדבר ח"ו על מכשירים בלי סינון, אני מדבר על אלו שקיבלו הכשר, ואעפ"כ מי שעזב את הכלים האלו זכה לקבל חיים חדשים ממש, והעצה היא רק על ידי תפילה, כפי שמשה רבינו התפלל, קה יושיעך מעצת מרגלים.

להתפלל בקברי צדיקים להינצל מליצים

המרגלים עשו ליצנות ממשה רבינו, ושני הנשיאים יהושע וכלב ניצלו מזה, יהושע זכה להינצל על ידי תפילת משה רבינו, וכלב זכה להינצל על ידי שהלך לקברי צדיקים, הוא הלך לחברון על קברי אבות והתפלל שינצל מלחלוק על הצדיק, לאנשי ארץ ישראל יותר קל ללכת לקברי צדיקים, כי בכל פיסה בארץ ישראל קבור צדיק, וצריך ללכת לשם ולבקש ולהתחנן: רבש"ע תעזור לי שאשאר אצל רבינו, רבש"ע תעזור לי שאמצא רק חברים טובים כאן בהיכל הקודש. כשהיה לנו המנין הראשון בווייליאמסבורג, היה מנין קטן של עשרה אנשים, אבל חלק מהם היו ליצים ממש, הם היו מאוד קרובים לצדיק והיו מהיושבים ראשונה במלכות, אבל אם דיכרת איתם שמעת מיד את הליצנות, וד' עזר לי ואני נדבקתי לכמה תמימים שמצאתי, וברוך השם שעברו עשרים שנה מאז, וב"ה אני עדיין אצל רבינו, ד' יעזור לי הלאה, ב"ה שאני כל יום מקבל שוב ושוב חיזוק מרבינו ללכת שוב להתבודדות, ולפתוח שוב את המשניות והגמרא, ולדבר שוב יפה בבית, צריך מאוד להיזהר מליצים, ואי אפשר להגיד לאנשים לא לדבר עם פלוני ועם פלוני, צריך להתפלל על כך שלא יפלו בזה, לר' נתן היה תלמיד שהתחיל להיות לו קשר עם לץ אחד, אמר לו ר' נתן: אני לא יכול להגיד לך לא ללכת אליו, אבל אני יכול להגיד לך, אם אתה הולך אליו אל תבוא יותר אלי, כי הוא בין כה יקרר אותך בליצנות, ולכן צריך ללכת לצדיקים ולבכות

האמונה מתקררת בלב האדם, ויכול להיות שלפי ההלכה אין איסור לשמוע את הדרשות, אבל גם בדברים שאין בהם איסור בהלכה יש הבדל עצום בין צדיק לרשע, כפי שלמדנו היום בגמרא במסכת עבודה זרה, שלעתיד לבוא הקב"ה יתן שכר ויקרא לכל האומות, והקב"ה ירחם עליהם ויתן להם מצוות סוכה, ויוציא חמה מנרתיקה והם יבעטו בסוכה, ושאלת הגמרא הרי כולם יוצאים מהסוכה כשמאוד חם, והגמרא מתרצת שהיהודי לכל הפחות לא בועט בסוכה, והגוי בועט בסוכה, ואמרתי היום לבחורים בשיעור, שההבדל בין היהודי לגוי הוא לא הבדל בהלכה, אין הלכה שאומרת שאסור לבעוט בסוכה, אבל היהודי מגיע לגן עדן על המצוות שעשה, והגוי מגיע לגיהנום, והכל בגלל שבעט בסוכה, אף שאין הלכה כזאת, כי זה מראה על פנימיותו, אותו דבר לגבי הדרשות של דופי, אולי אין הלכה שאסור לשמוע דרשנים אלו, אבל זה מה שיגרום לאדם להתרחק לגמרי מהאמונה רח"ל, אני יודע את זה כי אנשים מדברים איתי ומספרים לי שיש להם קושיות וכו', וכשאני מדבר איתם יותר, אני מבין שהם שומעים חדשות וראיונות שיש בהם דרשות של דופי ומזה מגיעים כל הקושיות רח"ל.

חיזוק רק מרבינו ומדברי חז"ל

ברוך השם שמאז ההתקרבות שלי למוהרא"ש אני לא מאזין לאף דרשה של אף אחד, אני לא חושב שיש מישהו שיכול להוסיף לי עוד משהו חוץ ממה שאני מקבל מרבינו ותלמידיו, מישהו מבני משפחתי אמר לי לאחרונה שאני חייב להאזין לאיזה דרשה של נער חולה [אוטיסט] שמספר על שכר ועונש, אמרתי לו: לי מספיק הרמב"ם שאומר שיש שכר ועונש. ומישהו אמר לי שאני חייב להאזין סיפור של מישהו שמספר שמת מוות קליני וראה את הגיהנום וכו', מי שיש לו מזה חיזוק, נו נו, אבל אני מאמין בגן עדן וגיהנום

מה שעובר, יזכור שיש לכל דבר חשבון מן השמים, כמובן שצריך תמיד לבקש מהקב"ה להינצל מזה, אבל ח"ו שיהיה בלבו טענות ותרעומות על הקב"ה, כי בכל דבר ודבר יש טובה גדולה בעבורו, מוהרא"ש כותב בצוואה שכל אחד צריך להודות להקב"ה על היסורים שיש לו כי הם יביאו אותו לחיי עולם הבא.

לא לשאול שאלות על הנהגת השם

השבוע הייתי בחתונה ופגשתי שם יהודי חשוב, וסיפר לי שגילו אצלו את המחלה הנוראה, ואמר לו שהרופא שלו יהודי והרופא שאל אותו האם אתה לא מאוכזב מהקב"ה שהוא שלח לך מחלה כזאת, היהודי הזה ענה לרופא: תקשיב טוב, הרי אני בוודאי ובוודאי עשיתי דברים לא טובים בחיי, והקב"ה מרחם עלי כל כך, ולא רוצה להביא לי את העונשים בעולם האמת, שהם קשים מנשוא, אז ברחמנות גדולה הוא מזכך אותי כאן בקצת יסורים, וכך אוכל להגיע למעלה נקי לגמרי מחטא, והוא אמר לי שהרופא כמעט נפל מהכסא, הרופא ברח מהחדר, כנראה שפתאום קיבל מצפון על כל העבר שלו, אני מתפלל המון על היהודי החשוב הזה שיכריא מאוד מהר, הוא עושה הרבה למען יהודים אחרים, אבל כולנו יכולים ללמוד ממנו איך לקבל צער ויסורים, להבין שכל קושי מהקב"ה מזכך את האדם ומקרבו לחיי עולם הבא, ואסור ח"ו לשאול שאלות על הנהגת השם.

להיזהר אף מדברים שלא כתובים בפירוש בהלכה

כל הלימודים האלו ששומעים כאן שצריך אמונה ואין לבכות סתם, יכולים להיכבות ברגע אחד אם רואים כל מיני דרשות של דופי, דרשות של ליצנות, אני לא חושד בכם שאתם רואים עבירות של ניאוף רח"ל, אבל אנשים לא קולטים שברגע ששומעים את הליצנים

את הסמארטפון, ואני לא יכול לאיים עליך שאם יהיה לך סמארטפון אזרוק את הילדים שלך מהמוסדות כי אתה בכלל לא שולח את הילדים שלך אצלי למוסדות... אבל אני כן יכול לתת לך עצה לצאת מזה, תצעק להקב"ה כל יום בהתבודדות שאתה לא רוצה להיכשל בפסוק ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, רבש"ע תעזור לי אני רוצה להיות ירא שמים, אולי אני לא רוצה להיות סתם יהודי מיושן, ואני כן רוצה לדעת קצת חדשות ולדבר את השפה המדוברת והעדכנית, אבל רבש"ע אני רוצה להישאר יהודי כשר.

ציצית שמירה מניאוף

חז"ל מספרים לנו שיש לציצית כח גדול שזה יכול להציל אותנו מניאוף [עי' מנחות מד.], ולכן כשמתעטפים בטלית זה זמן נכון להגיד: רבש"ע תציל אותי מניאוף, תעזור לי לשמור על עיני, שלא אביט מה שאסור. אני רוצה שתדעו שיכול להיות שבהתחלה יהיה קשה לאברך כשמתחיל לשמור על עיניו, אבל אחרי זה הוא ירגיש כל כך טוב עם זה, הוא ירגיש התעלות שהוא הביט למטה כשהיה לפניו ראייה אסורה, הוא ירגיש טעם טוב בבית, כי אנשים לא יודעים שהטעם שאין להם שלום בית זה רק בגלל שלא שמרו על עיניהם [עי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ז], האברך מרגיש בבית שהאור כבר אצלו, אף שבהתחלה הכל האיר לו והיה לו נעים בבית, ופתאום אין כלום, נס שיש אשפה בבית כי כך לכל הפחות היה להם איזה שיחה משותפת, היא ביקשה ממנו שיוריד את האשפה... והכל מגיע משמירת עיניים, כשהייתי מלמד שמתי לב, שיש ילדים שתמיד עומדים ליד המלמד שיתן להם איזה צביטה ולטיפה, אבל יש ילדים שמנסים שלא יהיה להם שום קשר עם המלמד, וזה לא בריא, כל ילד חייב קשר עם המלמד, ולכן אמרתי שכל מי שרוצה לצאת לשירותים חייב לבקש רשות, וכך לכל

כי חז"ל אמרו לי כך, ואני מאמין יותר לחז"ל מאשר ליהודי שמספר משהו בטלפון, כל מה שאני צריך לחיזוק אני מוצא בליקוטי מוהר"ן ובאשר בנחל, ואם משהו לא מספיק ברור לי יש לי את העצה של התבודדות, אני מבקש מהקב"ה ואני יוצא מאוד ברור.

לדבר על שמירת עיניים

השבוע יש לנו את פרשת ציצית, והתורה אומרת 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם', יש אנשים שאומרים שרק מי שעושה עסק משמירת עיניים סובל משמירת עיניים, לא צריך לדבר מזה, משהו אמר לי, יש לי בן דוד שהוא מאוד חשוב הוא תלמיד חכם גדול ולא מדבר אף פעם לשון הרע, ולא עושה עסק משמירת עיניים ולכן לא סובל מזה... ונזכרתי מסיפור שהיה פעם אצל הרה"ק ר' יעקב מפשעווארסק זצ"ל שהגיע אליו יהודי אחד ושאל אותו למה החסידים לא נזהרים מלדבר לשון הרע, אמר לו הצדיק: בחיים לא שמעתי כזה לשון הרע עסיסי כפי שאמרת עכשיו על החסידים... התורה אומרת בפירוש בפרשתינו שחייבים לשמור על העיניים, וכן צריך לעשות עסק מזה, דהרי אנחנו חייבים פעמיים ביום לכל הפחות להגיד את הפסוק ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, חז"ל אומרים שתיקנו להזכיר כל יום פרשת ציצית כדי שהאדם יזכור כל יום משמירת עיניים, וצריך הרבה להתפלל על זה.

לשמור על העיניים במסחר

ואל תחשוב שכשאתה מוכר בחנות אתה חייב להסתכל על הנשים כדי שיהיה נעים ללקוחות שלך, אני אומר לך שהם מרגישים מאוד לא נעים בזה, ואם תוריד את העיניים למטה יהיה להן הרבה יותר נח לבוא לקנות בחנות שלך, ובתוך המשרד שלך תזכור שהקב"ה כאן, אני לא יכול לתפוס מהיד שלך

המקומות ושוכח מהכל, ולכן צריך כל כך הרבה לבכות שיזכו להינצל מזה, ואל תשכחו ללכת לקברי צדיקים להתפלל על כך.

החדשות גרועות מהפצצות

נראה לי שפחות או יותר כבר דיברתי מכל החדשות של השבוע, דיברתי מאיראן, ואין מה לשמוע יותר מזה, אין מה לבדוק את החדשות, כי כל חמש דקות אומר כאן הנשיא משהו אחר, ואני חושב שהסכנה שיש בצפיה בסרטים היא סכנה גדולה יותר מהפצצות של איראן, חז"ל אומרים את זה, גדול המחטיאו יותר מההורגו, אני לא מזלזל בסכנה שיש לעם ישראל מהפצצות, בתים יכולים ליפול, וצריך להתפלל על זה, אבל אני ראיתי בעיני איך בתים נופלים על ידי הכלים האלו, הס"מ זרק לשם פצצה, סמארטפון נפל בבית, והבית התרסק, המוסד והשב"כ עושים בכל מיני חכמות שהטלפונים יכולים להתפוצץ, וכל המנהיגים באיראן לא נוגעים בטלפון כי זה יכול להתפוצץ, אני אומר לכם שגם כאן כל טלפון יכול להתפוצץ ולהרחיק אותנו מהקב"ה, אני לא רוצה סתם לבכות על מצב הדור, אני רוצה לתת לכם את העצה של רבינו, כשאתה הולך היום הביתה תגיד בשקט: רבש"ע תעזור לי, אני רוצה להיות ירא שמים, אני רוצה לשמור על עיני, אני רוצה שיהיה לי נעים בבית, רבש"ע תעזור לי שאוכל לתת לאשתי מילים טובות.

אל תשכחו שהנשים מחכות בבית כל ערב שהבעל כבר יבוא הביתה, והוא עסוק עם שטויות, וכשכבר מגיע הוא עסוק בבית עם שטויות, תתפללו להקב"ה שיעזור לכם, ואני מקווה שאוכל לפעול אצלכם ללמוד כל יום את הדרך גמרא, לכל הפחות לגרוס את המילים, יש היום גמרות מאוד יפות, עם ניקוד, ואתם תראו איך שאתם תשתנו מקצה לקצה על ידי התורה. תשאלו קצת שאלות.

הפחות יהיה לי איזה דיבור עם כל אחד ואחד בכיתה, אבל היו ילדים שהתאפקו כל השנה לא לצאת לשירותים כי אם בהפסקות כדי שלא יצטרכו לדבר עם המלמד... וכך יש גם ל"ע בבתי ישראל, הקשר היחיד שיש להם זה דברים טכניים, האם הורדת את האשפה, האם לקחת כבר דבר פלוני מהחנות... אין שום קשר ביניהם, כל אחד חי את החיים שלו, והכל בגלל שהשמירת עיניים אינו כראוי, ואם תלך לפינה ותבקש מהקב"ה שימחל לך ותתחיל לשמור על העיניים, יתחיל להיות לך נעים בבית.

גדרים למעשה ולהתפלל לזכות לעשות למעשה

התפילות והבקשות על שמירת עיניים לא מספיקות, כחייבים גם לעשות משהו למעשה, חייבים גברי קדושה, חייבים להתבודד ולחשוב מה עושים עם הטלפון, ומי שרואה שהוא לא יכול לעשות כלום, שיבכה להקב"ה על זה לבד שיזכה לעשות משהו למעשה, ואני אומר לכם, שהתפילה כל כך גדולה וחזקה שאדם יכול להיות צדיק גדול על ידי תפילה להקב"ה, אם אדם יבכה להקב"ה כל יום שיזכה להוציא את כל הכלים מכיסו ומביתו הוא בוודאי יזכה לכך, כשהרה"ק מסאטמאר זי"ע הגיע לארה"ב עם שאר הצדיקים וראו ושמעו מה מכשיר הטלוויזיה מעולל ומחולל, מיד הקימו קול זעקה ולחמו בזה בקול רעש גדול, אבל באותה תקופה היה יותר קל ללחום, כי כל הכלי הזה היה רק לחדשות בעלמא, אבל היום הסמארטפון קשור לבנק ולדואר אלקטרוני וכו', הס"מ הצליח להכניס את כל החיים של האדם לתוך הכלי הזה, ומי שכבר מכור לזה בטוח שאין באמת דרך אחרת, ומה כבר יכולה אשתו לספק לו בבית, כמה בדיחות היא יכולה לספר לו, הרי הטלפון יותר חזק מכל דבר, בן אדם עובר יום קשה, הוא יכול בערב לשבת על הטלפון, והטלפון לוקח אותו למחוזות אחרים, לאיראן ולשאר

שו"ת אחרי השיעור

לצדיק, הדברים נשארים חקוקים בעצמות ובמוח, ואחרי שנים ארוכות פתאום אנשים מוצאים את עצמם עם כל הלכלוך והזוהמא, כמוכּן שלא עסוקים עם זה כל היום, אבל פעם ביום חייבים לספר הכל, הרי זו התבודדות, מספרים להקב"ה כל מה שעובר עלינו.

בעת התבודדות האדם מספר על הרצונות שלו, אתן לכם דוגמא, כמו שחולה סכרת מתפלל ואומר: רבש"ע הרופא אמר לי שסוכר מאוד מסוכן בשבילי, אבל אני כל כך נמשך לסוכר, והרופא אומר לי שאני אלך מהעולם אבל אני כל כך רוצה סוכר, אני מרגיש שאני חייב סוכר, מה אני עושה, הרופא אומר לי שאני ימות מזה, רבש"ע האם לבקש בכלל על זה, אני באמת כן רוצה סוכר, אבל אני יודע שיחתכו לי רגל אחרי הסוכר, ומצד שני אני כל כך מחובר לסוכר, ככה בדיוק מספרים להקב"ה על כל הרצונות שיש לאדם, אותו דבר זה שאר התאוות והרצונות.

ש. ממה נובע ההתנגדות להיכל הקודש, הורים כל כך מתנגדים שהילדים מתקרבים להיכל הקודש, והם מתנגדים לשידוך מהיכל הקודש, לא רוצים שהילד יתחתן עם שידוך של היכל הקודש?

ת. זה הכל סיפור של לשון הרע, כי לאנשים כל כך קשה היום עם שידוכים, השדכנים לא מסתכלים בכלל על האנשים שיש להם ילדים בשידוכים, אתה חייב שיהיה לך כסף או איזה משרה או משהו אחר של כבוד ומעמד, ששדכן יסכים להתקשר אליך להציע לך שידוך, איום ונורא מה שקורה היום, יש בתים שלמים עם כמה וכמה ילדים, אם אתה מהמגזר החסידי, כל עוד שיש לך בנות, אתה תצליח מהר לחתן אותן, אבל אם יש לך בנים, הם יכולים לשבת שנים ארוכות ולהמתין לשידוך, ואם אתה מהמגזר הליטאי זה בדיוק הפוך, הבחורים

ש. איך יודעים אם צריך להחזיק טלפון לצורך פרנסה? האם יש מה לבוא לשאול באופן פרטי?

ת. אין הרבה מה לשאול, כי מה אני יכול להגיד לאברך ששואל אותי מה לעשות שהוא צריך לפרנסה, אם הוא צריך לפרנסה, אז הוא צריך, מה אפשר להגיד לו, אבל התשובה האמיתית שאפשר לענות היא, שיעשה התבודדות האם הוא באמת צריך, באמת אין מה לשאול, כל אחד ישאל את עצמו.

ש. אבל אני לא יודע איך לעשות התבודדות על כך, כי באמת אני כן רוצה את הטלפון, אבל מצד שני אני יודע שזה לא טוב עבורי ואני לא רוצה?

ת. תגיד את הכל בהתבודדות, רבש"ע אני רוצה את הטלפון אבל אני יודע שזה לא טוב בשבילי, תעזור לי להחליט מה שבאמת טוב, בחור אחד שאל אותי, מה לעשות בהתבודדות, האם להגיד שאני לא רוצה לראות סרטונים, הרי אין לי שום דבר בעולם מה לעשות חוץ מלצפות, אמרתי לו, תגיד את זה להקב"ה, תגיד, רבש"ע אני יודע שזה לא טוב לי, אבל אני מרגיש שאני רוצה כל היום רק לצפות, אני מדומיין שזה לא יזיק לי, אבל אני יודע שזה לא טוב בשבילי, רבש"ע אני בבעיה רצינית, אני רוצה לצפות, ואני יודע שאסור, מה לעשות.

ש. ראש הישיבה אומר שבעת ההתבודדות מספרים את כל המחשבות והרצונות, האם זה נכון לפרט כל מיני מחשבות אסורות שיש לנו?

ת. זו שאלה שהרבה שואלים אותי, והאמת היא שאין לעשות ככה כל היום, אבל פעם ביום חייבים לספר הכל, זה חייב לצאת מהאדם, כמו שרבינו אמר על 'יודוי דברים', אם לא מספרים

ההתקרבות לא ידעו בכלל על המילה חלישות הדעת, ופתאום אחרי ההתקרבות יש חלישות הדעת?

• ת. אמרו לי שר' יעקב לעזער אמר, שלפני שהתקרבו לרבינו עוד לא היה 'דעת', ולכן לא היה חלישות הדעת, רק אחרי שמקבלים דעת יש חלישות הדעת, מקבלים דעת מרבינו ואז יש חלישות הדעת, ככה זה.

ש. מה עושים כשהמבוגרים מדברים ביניהם והילדים באים כל הזמן להאזין לשיחות שלהם?

• ת. מה הבעיה שהילדים מאזינים לשיחות, רק צריך לשמור על מה מדברים, תמיד כשאנשים מבוגרים מדברים אחד עם השני, מוטל עליהם חובה גדולה לראות ולהסתכל מי נמצא מסביב, אני אומר תמיד לבחורים שעולים אלי הביתה, שידעו שיש לי ילדים קטנים בבית, לפעמים מגיעים בחורים מבוגרים ויש להם את השפה שלהם, אני אומר להם, אפשר לבוא אלי ולדבר, אבל להיזהר מאוד איך שמדברים, יש כאן ילדים, תדברו רק דברים שהמוח של הילדים יכול לשמוע ומותר לשמוע.

• אם מדובר על זמן שצריך כבר ללכת לישון, זה לא קשור להאזנת השיחה, אלא על זה שצריכים ללכת לישון, וצריך להגיד להם ללכת לישון, אבל אם זה לא כשצריך ללכת לישון, זה מאוד יפה שהילדים מגיעים לשמוע, כשמגיעים אלי אורחים לשבת, הילדים אוהבים לשבת בשולחן לשמוע מהם דברים, ואני מרוויח מזה, שהילדים יושבים בשולחן שבת, כשאני יושב לבד עם אשתי בשולחן הם רצים למשחקים, ואם יש אורחים זה מעניין אותם, אבל להיזהר מאוד לא לדבר דברים שיכול להזיק לנפשם בגשמיות וברוחניות.

ש. מה עושים כשאחד האורחים מדבר משהו שהילדים לא צריכים לשמוע?

• ת. מסובבים מהר את השיחה לנושא אחר, או שאומרים לילד שילך להביא משהו, ואז אומרים לאורח, שמע, יש לי כאן ילד קטן, בבקשה תיזהר מה שאתה מדבר. לא כדאי להגיד לילד

מוצאים שידוך, והבנות יושבות בבית, ואז מתחילה הבעיה הרצינית שהבחורים והבנות יורדים מהדרך רח"ל, וההורים בוכים ולא יודעים מה לעשות, אבל אם מישהו מתקרב לרבינו ומקבל חיות ומתחיל להיות יהודי ירא שמים, או שמתארס ח"ו, מיד מתחיל קול רעש גדול של התנגדות, במקום להודות להקב"ה על כך, זה הכל מגיע מלשון הרע, ההורים שמעו לשון הרע על המקום הזה.

• יש כאן יהודי שהוא ואח שלו ברחו מהבית כשהיו בחורים לפני המון שנים, והגיעו אצל מוהרא"ש ללמוד, ולמחרת אבא שלהם לקח מטוס, והגיע לשיבה לראות מה באמת קורה שם, כי ההורים שמעו המון לשון הרע, אבל אבא שלו החליט שהוא לא מקבל, הוא הולך לבדוק בעצמו, הוא יהודי ירא שמים גדול, ובדק את השיבה, ואחרי יום יומיים ראה שכל מה שמדברים זה לשון הרע.

• אני זוכר שאברך אחד עשה ברית מילה אצל מוהרא"ש, ואף אחד מבני המשפחה שלו לא הגיע, למוהרא"ש זה מאוד כאב, למה אנשים לא רוצים לבוא אלי לבית מדרש, אני מאמין בהקב"ה כמו כל יהודי, למה כאן לא דורכים, אבל היום אני רואה את כל האנשים שהתנגדו שהילדים שלהם יתקרבו, עכשיו הם מגיעים לקרית ברסלב לשהות אצל הילדים, הם רוויים כל כך הרבה נחת, אני אמרתי עכשיו לאחד מהבחורים שהתחתן ולאבא שלו היה הרבה התנגדות: אני כבר כעת רואה את אבא שלך מגיע בעוד עשר שנים לשהות בקרית ברסלב, כשיבין שהכל היה לשון הרע. יש אנשים שלפני שנים מאוד התנגדו אלי הם נגחו בי ופגעו בי בצורה נוראית, אבל היום הם רוויים נחת מילדיהם ונכדיהם ומגיעים כאן לקרית ברסלב, ואין לי טענות אליהם, כי זה לא היה הם, זה היה הלשון הרע שקיבלו, עכשיו הם רואים בעיניהם את החינוך הטוב של הילדים, ורק מגיעים לילדים שגרים בקרית ברסלב.

ש. בשבת שעברה ראש השיבה דיבר בקרית ברסלב על חלישות הדעת שיש אחרי ההתקרבות, וזה מעניין שלפני

להתפלל עליהם, מותר להגיד שיש הרבה לשון הרע נגד רבינו, אבל צריך מאוד להיזהר לא לדבר נגד ההורים של הילד.

ש. אני מלמד ואני צריך ללכת לישון מוקדם, אבל אני נכנס למיטה ולא נרדם רק אחרי כמה שעות, מה לעשות?

• ת. אין מה לעשות במיטה אם לא נרדמים, תצא מהמיטה ותעשה משהו, ואם תתעייף תחזור, אני גם מלמד, ואני גם יושב בכוקר עם התלמידים, חבל על הזמן לשכב סתם במיטה, מה הענין ללכת לישון מוקדם, ובמקום לישון לבטל את הזמן עם כל הקוי נייעס, עוד ראיון של מישהו ועוד ראיון של מישהו...

ש. האם הילדים צריכים לאהוב ללכת לסבא שלהם, ומה עושים כשהם לא אוהבים?

• ת. ילדים צריכים ללכת לסבא שלהם, צריך ללמד את הילדים ללכת לסבא, ואת הסבא צריך מאוד לכבד, תמיד יש סבא שיודע לגעור ולתת פסקים, ויש סבא שיודע לתת ממתקים, ואם הילד בוכה שהסבא צעק עליו, צריך להרגיע, שסבא לא ממש התכוון וכו', צריך לתווך בדרכי שלום.

ש. איך אפשר לשמור על עצמינו שלא נהיה יום אחד סבא שצועק וגוער?

• ת. זו שאלה טובה, צריך כבר עכשיו לעשות התבודדות על מידות טובות, כי מה ההבדל בין אברך צעיר לבן אדם מבוגר, אברך צעיר מתהייש, והוא יודע להתאפק, והוא רוצה שיסתכלו עליו בצורה טובה, והוא עושה הצגה כבן אדם טוב, אבל אדם מבוגר כבר לא מתבייש מכלום ולא חושב פעמיים לפני שמדבר, ולכן צריך הרבה לבקש שנוכל לעדן את המידות.

ש. האם מי שכבר מבוגר גם יכול עדיין לעשות על כך התבודדות?

• ת. בוודאי, כל אחד יכול לעשות התבודדות, אחרי כל השיחות שאנחנו מדברים כאן חוזרים בסוף לדבר אחד: ה-ת-ב-ו-ד-ו-ד-ו-ת. מישהו אומר לי שמאוד קל לכתוב מכתבים עצתו

שילך, שמדברים משהו ששייך רק למבוגרים, אסור לבלבל את הילדים, כשהייתי מלמד לא היה אצלי דבר כזה שאמרתי שאת הרש"י הזה לא לומדים עם ילדים, אלא יום אחד הגעתי עד לרש"י הזה, ולמחרת התחלתי מהרש"י שאחרי זה, זה מאוד מבלבל את הילדים שאומרים להם, 'את זה לומדים רק עם מבוגרים'.

• כמובן שכשצריך ללכת לישון, אומרים לילדים ללכת לישון, הרבה פעמים מגיעים אלי אורחים ונהיה מאוחר, או שבחורים עולים וצריך לשבת איתם, כמו שהיה שבוע שעבר שעלו הבחורים שעוזרים לעשות את החתונות, ויושבים איתם לשיחות נעימות עם טעימה קלה, ונהיה מאוחר, ואז אומרים לילדים שצריך להיכנס למיטה לישון.

ש. מה עושים כשבתלמוד תורה שאני מלמד שם, יש עכשיו תקופה של מבחנים ויש הרבה לחץ בכיתה?

• ת. זה דבר מיותר, אבל אתה לא יכול לריב עם המוסד, אם זה מה שמבקשים בהנהלה, זה מה שצריך לעשות, צריך לנסות לעשות בחכמה שכל הילדים ידעו במבחן. אני זוכר שסבא שלי היה נותן כתב הוראה לכל אברך שבא להיבחן אצלו, לתת לכולם הרגשה טובה, עד כדי כך שאני התחלתי לחשוב שאולי גם מה שנתן לי, הוא רק נתן לתת לי הרגשה טובה... הוא אמר לכולם כמה טוב הם יודעים במבחן, צריך לתת לילדים הרגשה טובה, אפשר היום לשמוע הרבה איך שאנשי עסקים מדברים בראיונות, ושואלים אותם מתי התחילו את ההצלחה שלהם וכו', והם עונים שזה קרה כשמישהו אמר להם: 'אני רואה עליך שאתה הולך להצלח', אנחנו חייבים להגיד את זה לילדים בתורה ותפילה, אני רואה עליך שאתה הולך להיות צדיק גדול ותלמיד חכם גדול, זה יקח אותם למדרגות גבוהות.

ש. מה יכול לעשות סבא שמדבר עם נכדיו מברסלב, והנכד אומר שאבא שלו אמר אחרת ושברסלב אסור וכדומה?

• ת. חס ושלום לדבר נגד ההורים של הילד, צריך

לשיר זמירות שבת?

• ת. אפשר לבקש מהם כמה פעמים בצורה יפה, אבל תדע לך, שהוא שומע ממך את הזמירות שוב ושוב, וכשהוא יהיה גדול הוא כבר ישיר את זה, לא את הכל עושים לעכשיו, משקיעים עכשיו והתוצאות יהיו כשהוא יקים את הבית שלו, אז הוא ישיר את כל מה ששמע מאבא שלו.

ש. מה אפשר לעשות כשמתבודדים על בעיה מסויימת, ועל ידי זה נכנסים יותר ויותר בבעיה ומתחילים לראות יותר את הצרה, איך אפשר לגרום לא להיות שקוע בתוך הצרה?

• ת. לכן כשעושים התבודדות זה צריך להיות משולב יחד עם תודה והודאה, להדגיש את הדברים הטובים, וגם לבקש בעת ההתבודדות שהצרה הזאת לא תפריע לך, שלא יפריע לך שום דבר. תושבי קרית ברסלב יוכלו לשאול שם, בעז"ה עוד מעט מגיעים לקריה, ויוכלו לשאול כל יום בעת לימוד הדף, אבל תושבי בארא פארק צריכים עכשיו לשאול, אחרי זה ניפגש רק בראש השנה.

ש. איך יודעים מתי אפשר להעיר לאברך שמדבר דברים שלא צריך לדבר?

• ת. רק אם אתה יודע שהוא יקבל את מה שאתה אומר לו.

ש. כמה פעמים מותר להעיר לו ביום אחד?

• ת. אני אומר לך שוב, רק אם אתה יודע שהוא יקבל את מה שאתה אומר, שלא תהיה סתם ליצנות וחוזק, ועל זה נאמר כשם שמצווה לומר דבר הנשמע כך מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע.

אמונה, על כל שאלה עונים לבן אדם שיעשה התבודדות, אמרתי לו, נו אדרבה, תחיל להוציא ספרים וקונטרסים.

ש. ראש הישיבה אמר בשיעור, שכשעובדים עם נשים, הן מעריכות יותר שלא מסתכלים עליהן, אבל בעסקים נראה שלצורך העסק מרוויחים יותר ויש יותר לקוחות אם כן מתנהגים אליהן בצורה אדיבה וכן מסתכלים?

• ת. זה לא נכון, ממש לא נכון, אפשר להסביר להם והם מאוד מעריכים את ההתנהגות של גדרי הקדושה, בקריה עשינו כעת דבר כזה, אספו את כל הנשים שעובדות בעירייה [הגויות], כל אלו שעובדות ברווחה, ואלו שעובדות במשרדי חינוך בעירייה וכו', ואשת הדיין דיברה שם, והסבירה להם מה זה יהודי, שלא יחשבו שזה שאברך לא נותן להם יד, זה משהו שאמור לפגוע בהן, הסבירו להם שאנחנו לא מסתכלים בעיניים, ככה אנו נוהגים, ואנחנו שומרים על הנשים, והסבירו להם שאי אפשר לענות לטלפון בשבת, כי היה להם טענות שהם מתקשרים ולא עונים וכו', הם ממש התפעלו מזה, איך שאנחנו שומרים על עצמינו, הם לא יכלו להירגע מזה, הם היו מלאי הערכה, היה להן הרבה שאלות לשאול, למשל הם שאלו מה זה הדבר הזה שלא מחליטים לבד, אומרים שצריך לשאול את הרב, הסבירו להם איך זה עובד, שכל אחד מתייעץ עם הרב שלו על הדברים שלו.

• אני רוצה להגיד לך, שאתה יכול להרוויח כסף רק אם זה בדרך כשרה וטהורה, גם אם תעשה הרבה כסף בצורה לא טהורה, בסוף אתה תפסיד את הכל בעיסקה אחרת, כסף שהרווחת בצורה לא טהורה בסוף נעלם, אתה תוכל להרוויח רק אם אתה עושה את העסקים יחד עם הקב"ה.

ש. האם יש דרך לגרום לילדים שירצו

ימי חג השבועות תשפ"ו בצל ראש הישיבה שליט"א
בקריית ברסלב ליברטי נ"י.

⚠ מדור זה נכתב מפי השומעים ויתכן
שהדברים לא מדויקים או לא הובנו כראוי

שאתה אומר שכשהקב"ה רוצה לרחם על יהודי ולעשות לו טובה, הוא שולח לו אורח, וכשהיהודי יכניס את האורח כראוי, הוא יקבל מן השמים שכר גדול על כך.

במודעות היה כתוב שיתאספו בליל שבועות בשעה אחת וחצי, אבל סיימו מאוחר להתפלל מערבית והכריזו שיתאספו בשעה שתיים לתיקון ליל שבועות, בשעה שתיים התחיל ראש הישיבה את התפילה קודם התיקון 'אתה בחרתנו', ואח"כ התחילו את הפסוקים, ואמר ראש הישיבה שאפשר לזכות את כל כלל ישראל עם התיקון המקוצר שמוהרא"ש תיקן, כפי מה שכתוב בזוהר הקדוש, שאומרים רק את הפסוק הראשון והאחרון שבכל פרשה וכל נביא, ואם בני ישראל היו יודעים מזה היו הרבה אנשים אומרים כן, ושרו אחרי שסיימו תורה, וכן אחרי שסיימו נביא ואחרי שסיימו כתובים, ואח"כ אמרו את תרי"ג המצוות, ואמר שאפשר להחיות את עצמינו באמירת תרי"ג המצוות, כי רוב רובן של המצוות אנו מקיימים בהידור, ויש כמה מצוות שצריך עדיין לתקנם כמו 'לא תשנא את אחיך בלבבך' וכדומה, ושרו אחרי כל חמישים מצוות, והיו ריקודין

- בליל שבועות ניגש ראש הישיבה למערבית, ואחרי התפילה עברו כולם להתברך בגוט יו"ט, ועצר את מנהל התלמוד תורה ואמר לו, הרי אתה המחותר הראשי של חג זה, כי הקב"ה חיפש ערבים קודם קבלת התורה ולא נתן את התורה עד שאמרו לו 'בנינו ערבים', וכמנהל התלמוד תורה הוא אחראי על הערבים, ובזכותם קיבלו את התורה, וכן אמר למלמדים שהם מחותנים גדולים לחג הקדוש הזה.
- וסיפר שלאחרונה סילק בחור אחד מהישיבה, והבחור עלה אליו הביתה והתחנן שרוצה להתחיל מחדש והחזירו בחזרה, ואמר שכך אנו צריכים ללכת אל הקב"ה ולבקש שיחזיר אותנו בחזרה.
- וסיפר שהגיע לו בערב חג אורח שלא הודיע קודם לכן שמגיע, וחשב בתחילה אולי לא יכניס אותו כי הוא לא הודיע כלום, אבל אח"כ החליט להכניסו והתקשר לאמו ואמר לה שלמד זאת ממנה, כי ראה שהיא תמיד מכניסה אורחים בכל מצב, כמו שראו כולם במירון שבאו אנשים לישון שם ולאכול שם בלי להודיע כלום קודם לכן, ואמרה לו אמו: אני עושה זאת רק כי אני שומעת זאת ממך בשיעורים, שמעתי

ותיקין אבל ראש הישיבה בחר להתפלל במנין המאוחר יותר כדי שילדיו הקטנים יוכלו להצטרף לתפילות יום טוב כראוי, אהבה רבה, והלל, ואקדמות, וקריאת התורה.

בבוקר של חג קודם התפילה התקיים שיעור בזוהר הקדוש, ושאל ראש הישיבה את אחד הבחורים האם הוא עדיין בהתחדשות בהתקרבות של רבינו, כי הטבע של האנשים שבתחילה אכן אנשים מאוד מתלהבים בהתקרבות ולומדים ח"י פרקי משניות ומתבודדים ואחרי תקופה מתרגלים כבר, ואמר שהרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע היה ידוע בעבודה זו שהיה תמיד בהתחדשות להתקרבות לחסידות.

ודיבר משמחת המצוות שזכינו לקבל אצל רבינו, רבינו נתן לנו שמחה בשבת ושמחה ביו"ט, הכניס לנו טעם ותענוג בכל מצוה ומצוה.

במשך ב' ימי החג לימד ראש הישיבה כמה וכמה פעמים בזוהר, הן בבקרים והן אחה"צ.

ראש הישיבה ניגש לתפילת שחרית, בעת אמירת אהבה רבה שרו קודם יחד עם המילים, ואח"כ שרו שוב את השיר בלי המילים, ראש הישיבה המשיך בתפילת שחרית ואמירת היוצרות, ואמירת ההלל יחד עם כל הילדים, אחרי שחרית מכרו את העליות, וראש הישיבה אמר לציבור שיאמרו בינתיים את ה'תיקון הכללי', ואח"כ היה האקדמות בהתעוררות רב, ואח"כ קרא בתורה בהתלהבות.

אחרי תפילת מוסף בעת הקידוש התקיימו הסיומים המרובים, היו שם ילדים ובחורים שסיימו את כל הש"ס, וחלקם סיימו חצי ש"ס, ואחרים סיימו משניות ושאר חלקי התורה, וספרי רבינו, ובכל עת הכריז

נפלאים, ושרו הרבה את השיר 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש'.

• בשעה ששרו את השיר 'מי יתן לי אבר כיונה אעופה ציון הקדוש אומאנה', אמר ראש הישיבה שכעת הוא זמן גדול וקדוש, וזה עת רצון לבקש מהקב"ה שאנו רוצים לזכות להיות אצל רבינו בראש השנה, ואמר שצריכים להודות שב"ה היינו אצל רבינו בראש השנה תשפ"ו, והיינו בקיבוץ של רבינו בשבת חנוכה, וכעת זוכים להיות בקיבוץ של רבינו בשבועות, ואנו זוכים להינצל מעולם התוהו, וכעת הגיע הזמן לבקש על ראש השנה הקרב ובא, וכשסיימו לשיר אמר בואו ונשיר שוב שכל המזוודות יגיעו בזמן, ואח"כ אמר שיש לשיר שוב שהמרק לא יתקלקל, והכל יהיה על צד היותר טוב.

• בעת ששרו 'איך וויל זיין א איד' [אני רוצה להיות יהודי], אמר: עושים היום שירים מאוד יפים, על פסוקים נפלאים, אבל אין שיר יותר יפה מזה, להגיד באידיש שרוצים להיות יהודי, אלו המילים שרבינו אמר לבחור אחד שביקש דרך בעבודת השם, ואמר לו שיגיד כל יום להקב"ה שרוצה להיות יהודי, והראש ישיבה שר את השיר הזה פעמים אין מספר.

• בעת שאמרו את התפילה אחרי תיקון ליל שבועות, על ד' העולמות 'אצילות בריאה יצירה עשיה', הדגיש ראש הישיבה ואמר 'אצילות', כי בכל תיקוני ליל שבועות כתוב 'אצילה', ומוהרא"ש תיקן זאת ואמר שאין עולם אצילה, אלא אצילות, וכן בשטר התנאים כתוב 'אצילה', וכשראש הישיבה קרא את התנאים, אמר 'אצילות'.

• אחרי שסיימו כל התיקון שרו 'אוי אוי האט זיך עס געלוינט'.

• אחרי תיקון ליל שבועות התקיים מנין

מלבוש אפשר לקבץ עבורו מעות ולהביא לו מלבוש, אבל בעולם הבא מי שהולך ערום אין מועיל לו שום מלבוש, ואם הוא צועק שרוצה לאכול אין מה לסייע לו, כי הוא צריך אכילה ושתייה של תורה ועבודה, ורבינו מסיים שם 'אשרי מי שזוכה לאכול כמה פרקים משניות ולשתות אח"כ כמה מזמורי תהלים ולהתלבש בכמה מצוות'.

• והאריך ראש הישיבה בחשיבות של פרקי משניות בכל יום, וסיפר את הסיפור של מרן ה'בית יוסף' זי"ע, שכתב בספרו 'מגיד מישרים', על המלאך המגיד שהגיע לגלות לו סודות נפלאים בגלל שלמד משניות, ומדברי הבית שם רואים את חשיבות לימוד המשניות, כפי שכותב הבית יוסף 'בעת שהתחלנו ללמוד משנה זיכנו בוראנו ושמענו את הקול מדבר', ואז זכו לגילויים הגדולים.

• ואמר שרואים שכל יהודי באשר הוא כשרוצה לעשות משהו למען ההורים שנפטרו הוא מיד לומד בעבורם משניות, רואים שהדבר החשוב ביותר לנשמה הוא לימוד המשניות, ואמר שמוהרא"ש היה נוהג בכל יום ויום אחרי שחרית ללמוד פרק אחד של משניות לנשמת אביו זצ"ל, ואמר ראש הישיבה שהחכם מכין לעצמו פרקים רבים של משניות שיעמדו לו לזכות בעולם העליון.

• ואמר שבתחילת התייסדות הישיבה היו אנשים שהיו להם טענות רבות על הקמת הישיבה, ואיימו עם משטרה ומאסר וכו', ואמר לו מוהרא"ש שיראה שהטענה היחידה שיהיה עליו יהיה על זה שהוא אומר לבחורים לגרוס משניות, שזה יהיה הדבר היחיד התמוה שלו.

• קודם תפילת מעריב ניגש ראש הישיבה לאחד האורחים החשובים ואמר לו שמוהרא"ש אמר שבעל ה'לכה דודי'

הגבאי את המסיימים ומה סיימו, ובאמצע נעמד ראש הישיבה ואמר שהוא גם רוצה להכריז מישהו, והכריז אברך אחד שעובד קשה לפרנסתו כחשמלאי שהוא סיים מאתיים פעמים ששה סדרי משנה, ראש הישיבה התרגש מאוד מהסיומים, ואמר שהוא מתבייש מהילדים האלו, איך שבגיל צעיר כזה הם לומדים לימודים כה רבים, וכל הלימודים האלו הם בזמנם הפנוי ולא על חשבון הלימודים בתלמוד תורה.

• ראש הישיבה הדגיש את החשיבות בזכיה שזוכים להיות בקיבוץ של רבינו בחג השבועות וניצלים מעולם התוהו, ואמר שבדורות הקודמים כל אחד היה דר בעיירה אחרת, והגיעו לרבינו לחג השבועות לקיבוץ, אבל אולי כעת שכולם דרים במקומו של רבינו כל השנה, נמצאים אצל רבינו בקיבוץ בכל השנה כולה, כי כולם יושבים כאן אצל רבינו ושומעים כל הזמן את דיבורי רבינו ולומדים את ספרי רבינו, וחיים על פי רבינו הרי הם בקיבוץ של רבינו, והאריך בחשיבות דרך הלימוד, וכך יש לכל אחד ואחד חלק בתורה הקדושה, וכן דיבר בחשיבות השמחה, ולא יחשבו שמי שלחץ ועצבני ורציני הוא ירא שמים, ממש לא, כל הלחץ מגיע מזה שהאדם לא מדבר עם ד', אבל מי שמשוחח את הכל עם הקב"ה מוריד מעצמו לחץ והוא מלא שמחה.

• אחר הצהריים לימד שוב בספר הזוהר, ואח"כ התפללו מנחה, ואחרי מנחה קרא את שטר התנאים, ואחר כך לימד בשיחות הר"ן, שיחה כ"ג, רבינו מבאר שכולם רואים את הרחמנות שיש בעולם הזה, כי אם מישהו רעב וצמא או שהולך יחף אנשים מרחמים עליו, אבל הרחמנות שיש בעולם הבא אין אנשים יודעים, ושם אנשים הולכים רעבים וצמאים ואי אפשר לסייע להם, כאן בעולם הזה כשאחד הולך בלא

שיתן להם מהמאכלים כדי להוליך לבני מדינתם שאף הם ימאסו בממון, והוליכו מהמאכלים ותיכף השליכו כולם את כספם וזהבם וחפרו לעצמם קברים והעשירים הגדולים התביישו ביותר, ואלו שהיו נחשבים לקטנים התביישו בזה שהחשיבו את עצמם לקטנים על זה שלא היה להם ממון.

• וביאר ראש הישיבה שהמאכלים הם ספרי רבינו שמצילים אותנו מתאוות ממון, ואמר שאולי אנשים יכולים לצאת מכל התאוות שלהם על ידי עצות של צדיקים אחרים, אבל אי אפשר לצאת מתאוות ממון כי אם על ידי רבינו, ואמר שרואה זאת בעיניו איך שיש אנשים יראי השם וצדיקים, אבל ברגע שמגיע הדבר לממון, כולם נופלים לפני הממון, ורק רבינו יכול להוציא את האדם מתאוות ממון.

• ואמר שבמעשה רואים שכולם היו עסוקים בתאוות ממון, גם העשירים ביותר, וגם הקטנים שלא היה להם ממון, ועצם זה שהחשיבו עצמם לקטנים כי אין להם ממון, זה מראה שאף הם היו עסוקים בתאוות ממון, כי הבינו שכל החשיבות זה ממון, ואמר ראש הישיבה שמזה לומדים איך שכל העולם כולו עסוק כל הזמן בממון, גם מי שיש לו וגם מי שאין לו.

• וסיפר ראש הישיבה שהתפלל פעם אחת בבית הכנסת ליד ביתו, ואמר לו אחד המתפללים שהוא היה כעת בקרית ברסלב, ומאוד נהנה להיות שם, אבל ראה שם איש אחד קצת מוזר שרקד לעצמו באמצע התפילה, ולידו היה חברו שגם התנהג כך ואולי זה היה בנו, אמר לו ראש הישיבה, שני אנשים אלו הם עשירים מופלגים שמחזיקים את כל הבית מדרש... ענה אותו יהודי: חבל שלא ידעתי מזה קודם לכן, לא ידעתי שיש להם כסף...

הגר"ש אלקבץ הגיע אליו לחלום וביקש ממנו שיאמר את כל הלכה דודי' גם ביו"ט שחל בליל שבת, ולכן נוהגים בהיכל הקודש בליל שבת אף שחל בו יו"ט לשיר את כל הלכה דודי', אח"כ התפללו קבלת שבת ומערבית של ליל שני דיו"ט, לעמוד ניגש הגבאי ר' אברהם הערש וועבערמאן ובאומנות נפלאה התפלל את הנוסחאות של שבת ויו"ט משולבים זה בזה.

• אחרי תפילת מעריב דיבר ראש הישיבה עם אברך אחד שגר במקום שאין שם הרבה תלמידי היכל הקודש, אבל לאברך יש קשר עם אחד מתלמידי מוהרא"ש, ואמר לו ראש הישיבה שהוא לא רוצה לדבר בשבועות על אנשים, אבל אין מנוס מלומר לו שיזהר לא להיות בקשר עם אנשים שאומרים שהם תלמידי מוהרא"ש והם יודעים בדיוק מה מוהרא"ש כן רצה ולא רצה, כי על ידי זה הוא יכול לקחת לו את כל החיות שיש לו בהיכל הקודש, ולומר לו שמה שיש היום זה לא בדיוק מוהרא"ש, וכך יפסיק לאט לאט להתפלל וללמוד, ועדיף להיות בקשר עם אנשים שלא יודעים כלל מה זה ברסלב...

• כבוקר שוב היה שיעור בזוהר הקדוש, ואח"כ התפללו שחרית, וכמעשהו בראשונה מעשהו בשניה, וראש הישיבה ניגש לשחרית ואמירת היוצרות ואמירת ההלל וקריאת התורה.

• בקידוש בשבת קודש לימד ראש הישיבה בסיפורי מעשיות, וסיים את המעשה של ה'בעל תפילה', שאנשי העיר של העשירות הריחו את ריח המאכלים שהביא להם הגבור, ותיכף השליכו את כספם וזהבם וכל אחד חפר לעצמו קבר ונכנס בעצמו לקבר מרוב בושה ומגודל הסרחון של הממון, והגיבור הוציא אותם משם ואמר להם שלא יתייראו יותר, וביקשו

ופורקות סחורה ובונים מבנה ענק, אבל הקבלן יודע שאין לו רווח כלל בבנין הזה, כי עשה איזה טעות בחישוב, ובסוף לא נשאר לו כלום, ורואים מזה שהפרנסה לא מגיעה מהעבודה אלא מהתפילות.

ואמר שיכול להיות שאברך קצת הסתכסך עם אביו ולא כל כך מסתדר איתו, אבל ברגע האמת כשצריך כסף הוא אומר לו, אני יודע שלא התנהגתי בסדר אבל אתה אבא שלי, תעזור לי, עכשיו אני תקוע בכסף, ככה צריך האדם לפנות אל הקב"ה ולומר לו: אני יודע שאני לא התנהגתי כראוי, אבל אני חנוק, רבש"ע אני חייב פרנסה, אני רוצה לעשות תשובה ולהתקרב אליך, רבש"ע תעזור לי.

ואגב נכנס לדבר מענין הכסף והתרומות, שכשמתקשרים לבקש צדקה, יזהרו לא לשגע את גבאי הצדקה ולומר לו שיתקשר שוב ושוב כשלא רוצים כלל ליתן, ואמר שמוהרא"ש הסביר בזה את דברי המשנה: ארבע מידות בנותני צדקה וכו', לא יתן ולא יתנו אחרים. ולכאורה יש להבין למה הוא נחשב מנותני הצדקה, והלא הוא לא נותן כלום, אלא עצם זה שהוא אומר מפורש שהוא לא יתן, זה כבר דבר חשוב, כי מי שאומר תתקשר עוד חודש, ומשגע את גבאי הצדקה, מקלקל יותר מזה שאומר מיד שהוא לא הולך לתת כלום.

אח"כ לימד בשיחות הר"ן שיחה צ"א, סגולה להתמדה להיזהר לא לדבר על איש ישראלי. ואמר שכעת שמקבלים את התורה אנשים מחפשים סגולות להתמדה ולכן יש להיזהר לא לדבר על אף אחד מישראל, ואמר שעל עצה זו צריכים גם עצה, כי מה יעשה אדם שקשה לו להתאפק מלדבר על אחרים, ועל כרחך שבסוף צריכים להגיע לעצה של תפילה, לבקש מהקב"ה שנזכה להיזהר לא לדבר

• והאריך בענין זה, שאנשים מחשיבים רק ממון וממון, ושוכחים מהתכלית ומהדברים החשובים ביותר, ואמר שאחד האברכים שהוא מלמד במקום אחר סיפר לו שהיה שם באסיפת מלמדים, וסיפרו שם על אברך אחד שרק התחתן לאחרונה אבל הוא כבר מליונר גדול, וכל המלמדים תמהו עליו איך הוא עשה זאת... איך הוא כזה מוצלח, ואמר שאנשים אומרים על עשירים שהם מוצלחים, הם כל כך מוצלחים שלא מסוגלים לבוא הביתה בערב, כי עסוקים בביזנס כל היום וכל הלילה, ואמר שאברכים מבקשים ממנו ברכה להצלחה, אבל לא יודעים מה זה הצלחה, 'הצלחה' זה לא מי שעושה כסף כל היום עד כדי כך שאין לו זמן לאשתו ולילדיו, 'הצלחה' זה מי שעושה קצת פרנסה אבל הוא יכול בשש בערב להיות בבית עם אשתו וילדיו, כשאינן בית מדרש ואין בית לא נחשב הדבר להצלחה, אם יש לאדם זמן לג' תפילות במנין ולשיעורי תורה ולבני ביתו הרי הוא אדם מוצלח.

• בסעודה שלישית התחילו לשיר קצת זמירות של סעודה שלישית, ומיד עברו לשירי החג, והקריא את שטר הכתובה, באמצע הכתובה כשקרא את השורה 'מאתים כסף צרוף הוא שפע היורדת בכל יום אחר תפילת הבוקר', הדגיש ואמר שכל השפע מגיע דווקא אחרי תפילת הבוקר, על ידי שהאדם מתפלל הוא מקבל את השפע, ואמר שאנשים מתפללים שחרית מאוחר ואח"כ בוכים שאין להם שפע, צריך להתחזק להתפלל קצת מוקדם יותר בבוקר, ואמר שאנשים חושבים שאין להם זמן בבוקר להתפלל וחייבים לרוץ לעבודה, ולא יודעים שכל השפע מגיע רק מהשחרית, ואמר שיכול ליתן על כך משל מאנשים שעובדים בתחום הנדל"ן, שאפשר לראות שמגיעות משאיות

על אחרים, ונזכה להתמדה.

- ואמר שהסגולה הזאת שאמר רבינו לא לדבר על אחרים, צריך לזכור שהוא הדין שאסור לאדם לדבר על עצמו, ואמר שמוהרא"ש אמר שאנשים שוכחים שמי ששונא את עצמו עובר על הלאו של 'לא תשנא את אחיך בלבבך'.
- ודיבר גם בגנות הפודקאסטים, ואמר

שהולך להתחיל עכשיו פודקאסט חדש, כי אפשר להוציא 'מדרש רבה', וליהנות שם מהדברים היפים ביותר שכתוב שם.

- אחרי מעריב התקיימו ריקודין נפלאים. אוי אוי האט זיך עס געלוינט. ישר כח גדול להרב יוסף זינגער ולמנהל הרב מרדכי אינדיג שליט"א על הבאת הדברים.

***